

ПРИМЕНА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Анстракт: Развој информационих технологија, друштвених мрежа, WEB страница, као и развој е-трговине, довео је до немерљиво великог броја јавно доступних личних података, али и „цурења“ тих података, односно њиховог неовлашћеног коришћења. Заштита приватности појединаца постаје глобални проблем. Из то разлога, за чланице Европске уније донета је *Општа уредба о заштити података о личности* (GDPR), а у складу са њеним одредбама, у Републици Србији је донет нов *Закон о заштити података о личности*. Заштита података о личности није страна нашем правном поретку, али се у нашој архивској теорији и пракси није много расправљало о овој теми. У раду су, поред основних одредаба Закона заштити података о личности, приказане и и одредбе европског законодавства и препорука МАС-а које се односе на заштиту података о личности у поступку коришћења архивске грађе.

Кључне речи: *заштита података, закон, прикупљање података, обрада података, подаци о личности*

Заштита података о личности, односно право на приватност, једно је од основних људских права и слобода појединаца. Она има своју уставну², грађанску и кривично-правну заштиту. Управно-правна заштита личних података регулисана је *Законом о заштити података о личности*.³ Заштита података о личности остварује се и кроз друге прописе, као нпр. законом о телекомуникацијама, здравственој заштити и сл.

Развој информационих технологија, друштвених мрежа, WEB страница, као и развој е-трговине довео је до немерљиво великог броја јавно доступних личних података. Утицај интернета и развој технологија 4.0 довели су до економије података, али и до нарушавања приватности појединаца неограниченим коришћењем и укрштањем података, без могућности контроле појединаца на које се подаци односе. То је довело до измена прописа о заштити података на светском нивоу, па и у Европској унији. Заштита података о личности није новина у европском праву⁴, тако да се и одредбе Опште уредбе о заштити података о личности (ЕУ), бр.

¹ архивска саветница, milena.ps@arhivvojvodine.org.rs

² „Зајемчена је заштита података о личности. Прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују се законом. Забрањена је и кажњива употреба података о личности изван сврхе за коју су прикупљени, у складу са законом, осим за потребе вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике Србије, на начин предвиђен законом. Свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом, и право на судску заштиту због њихове злоупотребе.“ *Устав Републике Србије*, члан 42. Службени гласник Републике Србије, бр. 98/2006.

³ Службени гласник Републике Србије, бр. 87/2018.

⁴ Сања Прља, *Право на заштиту личних података у ЕУ*, доступно на: <https://scindeks->

2016/679 (GDPR), заснивају на већ усвојеним принципима и инструментима, пре интензивног развоја електронских комуникација. Новост је у томе што су ови принципи добили изричиту примену на промет робе и услуга на интернету. Отворено је и спорно питање регулисања аутоматизоване обраде података и тзв. алгоритамског одлучивања. Одредбама Опште уредбе „оснажена“ су права појединаца, право на приватност се претпоставља, а руковалац мора учинити доступним (доказати) податак да је поступао у складу са Уредбом. Уведена су нова права - право на заборав и право на преносивост података. Право на заборав (*Right to be forgotten*) је, у интернет окружењу, право лица да не буде претраживо према имену и презимену, као ни према неком другом податку о личности. Реч је о могућности уклањања резултата претраге према одређеним подацима о личности, док садржај предметних страница и даље остаје на интернету у функцији остваривања слободе изражавања. Преносивост података (*Data Portability*) лица чији се подаци обрађују могу лако да пренесу податке које један руковалац обрађује о њима другом руковоцу. Услов је да се обрада заснива на пристанку лица или да је неопходна за извршење уговора, као и да се обрада врши аутоматски. За малолетна лица, у интернет окружењу, неопходан је пристанак родитеља за обраду податка, а лица са најмање 13, односно 16 година могу самостално дати пристанак за обраду. Општа уредба доноси и нове појмове који се односе на одређене феномене обраде података. У том смислу, профилисање је сваки облик аутоматске обраде података о личности који се састоји од коришћења података о личности за процену одређених личних аспеката у вези са физичким лицем, посебно за анализу или предвиђање аспеката у вези с радним учинком, материјалним стањем, здрављем, личним склоностима, интересима, поузданошћу, понашањем, локацијом или кретањем тог физичког лица. Псеудонимизација је обрада података о личности на такав начин да подаци о личности више не могу да се повежу с конкретним лицем на које се односе без коришћења додатних информација, под условом да се такве додатне информације чувају одвојено и да се на њих примењују техничке и организационе мере да би се обезбедило да подаци о личности не могу да се повежу с физичким лицем чији је идентитет одређен или се може одредити. Општом уредбом уведени су неки други појмови, органи задужени за надзор примене уредбе добили су и нова задужења, а уведене су и драконске казне.

Примена ове Уредбе узбуркала је јавност у Србији, почев најпре од питања територијалне надлежности Уредбе. Наиме, Општа уредба се примењује на обраду података о личности коју врши руковалац или обрађивач који нема седиште у ЕУ, а врши обраду података о лицима у ЕУ, ако су активности обраде повезане са нуђењем робе или услуга и праћењем њиховог понашања, под условом да се њихово понашање одвија унутар Уније.

Република Србија је у обавези да усклади своје законодавство са правним тековинама ЕУ, у складу са Законом о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица. Заштита података о личности је питање које се усклађује у процесу приступања Европској унији и у оквиру Поглавља 23 (*Правосуђе и основна права*), као и Поглавља 24 (*Правда, слобода и безбедност*).⁵

clanci.ceon.rs/data/pdf/0039-2138/2018/0039-21381801089P.pdf (приступљено 5. новембра 2019)

⁵ Заштита података о личности: ставови и мишљења Повереника, Публикација бр. 4, уредник Славољупка Павловић, Београд 2019, 173-183.

У оквиру поступка усклађивања са правним тековинама ЕУ донет је и нови *Закон о заштити података о личности*.⁶

Закон о заштити података о личности

Законом о заштити података о личности уређује се право на заштиту физичких лица у вези са обрадом података о личности и слободни проток таквих података, начела обраде, права лица на које се подаци односе, обавезе руковалаца и обрађивача података о личности, кодекс поступања, пренос података о личности у друге државе и међународне организације, надзор над спровођењем овог закона, правна средства, одговорност и казне у случају повреде права физичких лица у вези са обрадом података о личности, као и посебни случајеви обраде.⁷

Закон се примењује на обраду података о личности која се врши, у целини или делимично, на аутоматизован начин, као и на неаутоматизовану обраду података о личности који чине део збирке података или су намењени збирци података.⁸

Податак о личности је сваки податак који се односи на физичко лице чији је идентитет одређен или одредив, непосредно или посредно, посебно на основу ознаке идентитета, као што су име и идентификациони број, податак о локацији, идентификатор у електронским комуникационим мрежама или једног, односно више обележја његовог физичког, физиолошког, генетског, менталног, економског, културног и друштвеног идентитета.⁹

Дефиниција података о личности проширује појам података о личности и на оне по којима је идентитет појединца одредив, а не само одређен. Податак о личности је, дакле, свака информација која нас, као физичка лица, ближе одређује и која се може довести у везу са конкретном особом. То могу бити име и презиме, адреса, ЈМБГ, број телефона, број рачуна у банци, својеручни потпис и слично, али и сваки други податак који нешто говори о нама. Велики број личних података се налази на интернету, попут ИП адресе, имена и броја уређаја којим се приступа мрежи, лозинки, налога за електронску пошту и друштвене мреже, историје активности са таквих налога (шерови, лајкови, кликови), историје претраге интернета и слично. Иако многи дигитално генерисани подаци на први поглед не делују као подаци о личности, уз помоћ њих се неко лице може посредно идентификовати, у неким случајевима чак и само на основу таквих података или у комбинацији са још неким подацима. Управо могућност идентификације физичког лица и те податке чини личним подацима. Због тога категоризација одређеног податка као податка о личности понекад захтева да се у обзир узме целокупан контекст конкретног случаја.

Обрада података о личности је свака радња или скуп радњи које се врше аутоматизовано или неаутоматизовано са подацима о личности или њиховим скуповима, као што су прикупљање, бележење, разврставање, груписање, односно структурисање, похрањивање, уподобљавање или мењање, откривање, увид, употреба, откривање преносом, односно достављањем, умножавање, ширење или на други начин чињење доступним, упоређивање, ограничавање, брисање или уништавање.

⁶ Службени гласник Републике Србије, бр. 87/2018, члан 1.

⁷ *Закон о заштити података о личности*, члан 1.

⁸ *Исто*, члан 3, став 1.

⁹ *Исто*, члан 4.

Под обрадом се не сматра прикупљање података за личну употребу, као нпр. телефонски именик.

Забрањена је обрада којом се открива расно или етничко порекло, политичко мишљење, верско или филозофско уверење или чланство у синдикату, као и обрада генетских података, биометријских података у циљу јединствене идентификације лица, података о здравственом стању или података о сексуалном животу или сексуалној оријентацији физичког лица.¹⁰ Закон таксативно набраја када је обрада ових података дозвољена.

Податке прикупљају и обрађују, у смислу Закона, руковалац и обрађивач. Руковалац је физичко или правно лице, односно орган власти који самостално или заједно са другима одређује сврху и начин обраде. Законом којим се одређује сврха и начин обраде може се одредити и руковалац или прописати услови за његово одређивање.¹¹ У смислу одредаба Закона, руковалац такође одређује који подаци о личности се обрађују, о којим појединцима се прикупљају подаци, да ли ће се даље дистрибуирати и коме и колико дуго ће се подаци чувати.

Обрађивач је физичко или правно лице, односно орган власти који обрађује податке о личности у име руковаоца.¹²

Под термином орган власти подразумевају се државни органи, органи територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, јавна предузећа и установе и друга правна и физичка лица која врше јавна овлашћења.

Збирка података је сваки структурирани скуп података о личности који је доступан у складу са посебним критеријумима, без обзира да ли је збирка централизована, децентрализована или разврстана по функционалним или географским основама.¹³

Да би обрада података о личности била законита, мора се заснивати на основним начелима, а то су:

- **Законитост, транспарентност и поштење** – подаци се морају обрађивати законито, поштено и транспарентно у односу на лице на које се односе. Законита обрада је обрада која се врши у складу са овим законом, односно другим законом којим се уређује обрада;
- **Ограничење у односу на сврху** – подаци се могу прикупљати у сврхе које су конкретно одређене, изричите, оправдане и законите и даље се не могу обрађивати на начин који није у складу са тим сврхама;
- **Минимизација података** – обрада мора бити примерена, подаци битни и ограничени на оно што је неопходно у односу на сврху обраде;
- **Тачност** – подаци морају бити тачни и, ако је то неопходно, ажурирани. Узимајући у обзир сврху обраде, морају се предузети све разумне мере којима се обезбеђује да се нетачни подаци о личности без одлагања избришу или исправе;
- **Ограничење чувања** – подаци се морају чувати у облику који омогућава идентификацију лица само у року који је неопходан за остваривање сврхе обраде;

¹⁰ Исто, члан 17.

¹¹ Исто, члан 4.

¹² Исто, члан 4.

¹³ Исто, члан 4.

- **Интегритет и поверљивост** – обрађивати на начин који обезбеђује одговарајућу заштиту података о личности, укључујући заштиту од неовлашћене или незаконите обраде, као и од случајног губитка, уништења или оштећења применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера.¹⁴

Законом је предвиђена одговорност руковоаца за примену начела обраде података, али и обавезу да предочи њихову примену („одговорност за поступање“). Руковалац је дужан да поштује наведена начела и у случају када су сврха и начин обраде уређени законом.

Обрада података о личности је законита само ако је испуњен један од следећих услова:

1. лице на које се подаци о личности односе пристало је на обраду својих података о личности за једну или више посебно одређених сврха;
2. обрада је неопходна за извршење уговора закљученог са лицем на које се подаци односе или за предузимање радњи, на захтев лица на које се подаци односе, пре закључења уговора;
3. обрада је неопходна у циљу поштовања правних обавеза руковоаца. Основ за обраду је утврђен законом у којем се може утврдити и сврха обраде;
4. обрада је неопходна у циљу заштите животно важних интереса лица на које се подаци односе или другог физичког лица;
5. обрада је неопходна у циљу обављања послова у јавном интересу или извршења законом прописаних овлашћења руковоаца;
6. обрада је неопходна у циљу остваривања легитимних интереса руковоаца или треће стране, осим ако су над тим интересима претежнији интереси или основна права и слободе лица на које се подаци односе који захтевају заштиту података о личности, а посебно ако је лице на које се подаци односе малолетно.¹⁵

Случајеви када је обрада неопходна у циљу поштовања правних обавеза руковоаца и у циљу обављања послова у јавном интересу или извршења законом прописаних овлашћења руковоаца утврђују се посебним законима. Законом се прописује јавни интерес који се намерава остварити, као и обавеза поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљ који се намерава остварити, а могу се прописати и услови за дозвољеност обраде од стране руковоаца, врста података који су предмет обраде, лица на које се подаци о личности односе, лица којима се подаци могу открити и сврха њиховог откривања, ограничења која се односе на сврху обраде, рок похрањивања и чувања података, као и друге посебне радње и поступак обраде, укључујући и мере за обезбеђивање законите и поштене обраде.

Примере за законом одређене сврхе и начин обраде налазимо у бројним материјалним законима који регулишу поједине области. Закон о матичним књигама¹⁶ утврђује да су матичне књиге основне службене евиденције о личним стањима грађана и тиме одређује сврху обраде личних података. Матичар води матичне књиге и у овом случају он је обрађивач података, док је министарство, с обзиром

¹⁴ Исто, члан 5.

¹⁵ Исто, члан 12.

¹⁶ Закон о матичним књигама, Службени гласник Републике Србије, бр. 20/09, 145/14 и 47/18.

да обезбеђује услове за вођење регистра матичних књига и коришћење податка, руковаца податка о личности. На сличан начин одређени су сврха и начин обраде у законима који регулишу здравствену заштиту или образовање.¹⁷

У случају да се обрада врши на основу пристанка, пристанак лица на обраду података мора бити недвосмислен, дат на тачно одређену врсту обраде и дат слободно, без условљавања. Право на пристанак појединац може у сваком тренутку опозвати, а исто мора бити унапред обавештен о праву на опозив и правном дејству опозива. Опозив не утиче на законитост обраде пре опозива.¹⁸ Руковац је дужан да предочи пристанак.

Малолетно лице које је навршило 15 година може самостално да даје пристанак за обраду података о својој личности у коришћењу услуга информационог друштва, док је за млађе лице за обраду података потребан пристанак родитеља који врши родитељско право.¹⁹

У вези са законитостима обраде посебно осетљивих података о личности Закон утврђује да је обрада посебних података изузетно дозвољена у следећим случајевима: надлежни орган је законом овлашћен да обрађује посебне врсте података о личности; обрада посебних врста података о личности врши се у циљу заштите животно важних интереса лица на које се подаци односе или другог физичког лица; обрада се односи на посебне врсте података о личности које је лице на које се они односе очигледно учинило доступним јавности.²⁰

У циљу заштите приватности физичких лица Законом је утврђен велики број права лица на које се односе подаци који се обрађују.

Транспарентност означава право лица на које се подаци односе да му руковац на сажет, транспарентан, разумљив и лако доступан начин пружи информације у вези са обрадом података. Те информације пружају се у писменом или другом облику, укључујући и електронски облик, ако је то погодно.

Право на информисање је конкретизација права на транспарентност. Закон прави разлику ако се подаци прикупљају од лица на које се односе или од трећих лица.

У случају када се подаци прикупљају од лица на које се односе, руковац је дужан да пружи следеће информације: о идентитету и контакт подацима руковаца, контакт податке лица за заштиту података о личности, ако је оно одређено; о сврси намеравања обраде и правном основу за обраду; о постојању легитимног интереса руковаца или треће стране, о примаоцу, односно групи прималаца података о личности, ако они постоје; о чињеници да руковац намерава да изнесе податке о личности у другу државу или међународну организацију; о упућивању на одговарајуће мере заштите, као и о начину на који се лице на које се подаци односе може упознати са тим мерама. Руковац је дужан да у тренутку прикупљања података

¹⁷ Видети: *Закон о здравственој заштити*, Службени гласник Републике Србије, бр. 25/19; *Закон о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства*, Службени гласник Републике Србије, бр. 124/14, 106/15, 1105/17 и 25/19; *Закон о основама система образовања и васпитања*, Службени гласник Републике Србије, бр. 88/17, 27/18 и 1/19.

¹⁸ *Закон о заштити података о личности*, Службени гласник Републике Србије, бр. 87/2018, члан 15.

¹⁹ *Исто*, члан 16.

²⁰ *Исто*, члан 18.

о личности лицу на које се подаци односе пружи и следеће додатне информације које могу да буду неопходне да би се обезбедила поштена и транспарентна обрада у односу на то лице: о року чувања података о личности или, ако то није могуће, о критеријумима за његово одређивање; о постојању права да се од руковоаца захтева приступ, исправка или брисање његових података о личности, односно постојању права на ограничење обраде, права на приговор, као и права на преносивост података; постојању права на опозив пристанка у било које време, као и о томе да опозив пристанка не утиче на допуштеност обраде на основу пристанка пре опозива, о праву да се поднесе притужба Поверенику; о томе да ли је давање података о личности законска или уговорна обавеза или је давање података неопходан услов за закључење уговора, као и о томе да ли лице на које се подаци односе има обавезу да да податке о својој личности и о могућим последицама ако се подаци не дају; о постојању аутоматизованог доношења одлуке, укључујући профилисање, као и о значају и очекиваним последицама те обраде по лице на које се подаци односе.²¹

У случају да се прикупљање података врши од трећег лица, руковалац је дужан да поред наведених информација, у разумном року после прикупљања података о личности, пружи информацију о извору из ког подаци о личности потичу, а најкасније у року од 30 дана, приликом успостављања прве комуникације, ако се подаци о личности користе за комуникацију са лицем на које се односе, најкасније приликом првог откривања података о личности, ако је предвиђено откривање података о личности другом примаоцу.²²

Ако руковалац намерава да даље обрађује податке о личности у другу сврху која је различита од оне за коју су подаци прикупљени, дужан је да пре започињања даље обраде лицу на које се подаци односе пружи информације о тој другој сврси, као и све остале напред наведене информације.

Право на приступ обезбеђује да лице има право на добије одговор да ли се о њему обрађују подаци, а у случају потврдног одговора право на информације о обради и право на копију података. Право на копију не може угрозити права других лица. Изузетно, Законом су предвиђена и ограничења права на приступ подацима у случају да обраду врше органи у посебне сврхе. Обавеза руковоаца је да писменим путем одговори подносиоцу захтева о ограничавању права на приступ, као и да ограничавања или одбијања права на приступ мора документовати.²³

Право на исправку и допуну подразумева да свако лице на које се подаци односе има право да се његови нетачни подаци о личности без непотребног одлагања исправе.²⁴

Право на брисање података подразумева да лице на које се подаци односе има право да се његови подаци о личности избришу од стране руковоаца, без одлагања, у следећим случајевима: ако подаци о личности више нису неопходни за остваривање сврхе због које су прикупљени или на други начин обрађивани; лице на које се подаци односе је опозвало пристанак на основу којег се обрада вршила, а нема другог правног основа за обраду; лице на које се подаци односе поднело је приговор на обраду, јер су подаци о личности незаконито обрађивани; подаци о личности морају бити избрисани у циљу извршења законских обавеза руковоаца;

²¹ Исто, члан 23-24.

²² Исто, члан 25.

²³ Исто, члан 27-28.

²⁴ Исто, члан 29.

подаци о личности су прикупљени од малолетних лица у вези са коришћењем услуга информационог друштва. Ако је руковалац јавно објавио податке о личности, његова обавеза да избрише податке обухвата и предузимање свих разумних мера, укључујући и техничке мере, у складу са доступним технологијама и могућностима у циљу обавештавања других руковаоца који те податке обрађују да је лице на које се подаци односе поднело захтев за брисање свих копија ових података и упућивања, односно електронских веза према овим подацима. Изузеци када руковалац не мора да поступи по захтеву односе се на обраду у сврху остваривања слободе изражавања информисања, архивирања у јавне сврхе, сврхе научног или историјског истраживања, извршавање обавеза у јавном интересу, остваривање јавног интереса у области јавног здравља, подношења, остваривања или одбране правног захтева.²⁵

Право на ограничење обраде подразумева да лице на које се односе подаци који се обрађују може остварити у случајевима: ако оспорава тачност података који се обрађују; ако је обрада је незаконита, а лице на које се подаци односе се противи брисању података о личности и уместо брисања захтева ограничење употребе података; руковаоцу више нису потребни подаци о личности за остваривање сврхе обраде, али их је лице на које се подаци односе затражило у циљу подношења, остваривања или одбране правног захтева; лице на које се подаци односе поднело је приговор на обраду, а у току је процењивање да ли правни основ за обраду од стране руковаоца претеже над интересима тог лица.

Руковалац је дужан да обавести све примаоце којима су подаци о личности откривени о свакој исправци, брисању или ограничењу обраде, а на захтев лица на које се подаци односе да га информисе о свим примацима којима су подаци откривени.²⁶

Право на преносивост података омогућава лицу на које се подаци односе да његове податке о личности које је претходно доставило руковаоцу прими од њега у структурисаном, уобичајено коришћеном и електронски читљивом облику и има право да ове податке пренесе другом руковаоцу без ометања од стране руковаоца којем су ти подаци били достављени, ако су заједно испуњени следећи услови: обрада је заснована на пристанку (или на основу уговора) и да се обрада се врши аутоматизовано.²⁷

Право на приговор подразумева да лице на које се подаци односе има право да у сваком тренутку поднесе руковаоцу приговор на обраду његових података о личности, која се врши у циљу обављања послова у јавном интересу, извршења законом прописаних овлашћења руковаоца, или када је обрада неопходна у циљу остваривања легитимних интереса руковаоца или треће стране, укључујући и профилисање које се заснива на тим одредбама. Руковалац је дужан да прекине са обрадом података о лицу које је поднело приговор, осим ако је предочио да постоје законски разлози за обраду који претежу над интересима, правима или слободама лица на који се подаци односе или су у вези са подношењем, остваривањем или одбраном правног захтева. Ако се подаци о личности обрађују у сврхе научног или историјског истраживања или у статистичке сврхе, лице на које се подаци односе на основу своје посебне ситуације има право да поднесе приговор на обраду својих

²⁵ Исто, члан 30.

²⁶ Исто, члан 31.

²⁷ Исто, члан 36.

података о личности, осим ако је обрада неопходна за обављање послова у јавном интересу.²⁸

Аутоматизовано доношење појединачних одлука и профилисање подразумева да лице на које се подаци односе има право да се на њега не примењује одлука донета искључиво на основу аутоматизоване обраде, укључујући и профилисање, ако се том одлуком производе правне последице по то лице или та одлука значајно утиче на његов положај. Ово право се не примењује ако је одлука неопходна за закључење или извршење уговора између лица на које се подаци односе и руковаоца, ако је заснована на закону, уколико су тим законом прописане одговарајуће мере заштите права, слобода и легитимних интереса лица на које се подаци односе, заснована на изричитом пристанку лица на које се подаци односе.²⁹

Аутоматизовани начин доношења одлука не могу се по правилу заснивати на посебним врстама података о личности.

Ограничења права физичких лица на које се односе подаци који се обрађују могу се ограничити само ако та ограничења не задиру у суштину основних права и слобода и ако то представља неопходну и сразмерну меру у демократском друштву за заштиту националне безбедности, одбране, јавне безбедности, спречавања, истраге и откривања кривичних дела, гоњења учинилаца кривичних дела или извршење кривичних санкција, других важних општих јавних интереса, а посебно важних државних или финансијских интереса Републике Србије, укључујући монетарну политику, буџет, порески систем, јавно здравље и социјалну заштиту, независност правосуђа и судских поступака, спречавања, истраживања, откривања и гоњења за повреду професионалне етике; функције праћења, надзора или вршења регулаторне функције, лица на које се подаци односе или права и слобода других лица, као и остваривања потраживања у грађанским стварима.³⁰

Поред набројних права физичких лица у поступку обраде података, требало би истаћи да се она донекле ограничавају и у случајевима када обраду врше органи у посебне сврхе.

Правна лица која обављају промет услуга и роба на интернету, политике приватности објављују на својим веб страницама. Анализа политика приватности, без обзира на делатност правног лица, указује у којој мери су обухваћена права физичких лица при обради података. У политикама приватности дају се и информације о коришћењу тзв. колачића (мали текстуални фајлови који се привремено складиште у меморији корисника, а служе за прикупљање података о коришћењу веб сајта од стране корисника). Банкарске организације у политикама приватности дају информацију када користе профилисање и аутоматизовано доношење одлуке (случај кредитне оцене за остварење захтева клијената).³¹

²⁸ Исто, члан 37.

²⁹ Исто, члан 38.

³⁰ Исто, члан 40.

³¹ Видети: Политике приватности:

Теленор: доступно на: <https://www.telenor.rs/mojte-lenor/?q=terms/privacy>;

Радио Телевизија Војводине, доступно на: http://www.rtv.rs/sr_lat/politika-privatnosti/;

Ерсте банка, доступно на: https://www.erstebank.rs/content/dam/rs/ebs/www_erstebank_rs/onama/zastita-privatnosti/Obave%C5%A1tenje.pdf (приступљено 5. новембра 2019)

Права и обавезе руковоаца и обрађивача

Законом се као општа обавеза прописује да је руковалац дужан да предузме одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере како би обезбедио да се обрада врши у складу са законом и био у могућности да то предочи, узимајући у обзир природу, обим, околности и сврху обраде, као и вероватноћу наступања ризика и ниво ризика за права и слободе физичких лица. Предовачавање да се руковалац придржава наведених обавеза укључују примену одговарајућих интерних аката руковоаца о заштити података о личности или на основу примене кодекса поступања.³²

Приликом одређивања начина обраде података, узимајући у обзир ниво технолошких достигнућа, природу, обим, околности и сврху обраде, као и вероватноћу наступања ризика и ниво ризика за права и слободе физичких лица који произилазе из обраде, руковалац је дужан да:

1. примени одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере, као што је псеудонимизација, које имају за циљ обезбеђивање делотворне примене начела заштите података о личности, као што је смањење броја података;
2. обезбеди примену неопходних механизма заштите у току обраде како би се испунили услови за обраду прописани овим законом и заштитила права и слободе лица на која се подаци односе.³³

Мерама заштите мора се обезбедити да се без учешћа физичког лица подаци о личности не могу учинити доступним неограниченом броју физичких лица. Руковалац и обрађивач дужни су да спроводе одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере како би достигли одговарајући ниво безбедности у односу на ризик. Према потреби, мере нарочито обухватају:

1. псеудонимизацију и криптозаштиту података о личности;
2. способност обезбеђивања трајне поверљивости, интегритета, расположивости и отпорности система и услуга обраде;
3. обезбеђивање успостављања поновне расположивости и приступа подацима о личности у случају физичких или техничких инцидената у најкраћем року;
4. поступак редовног тестирања, оцењивања и процењивања делотворности техничких, организационих и кадровских мера безбедности обраде.³⁴

Приликом процењивања одговарајућег нивоа безбедности посебно се узимају у обзир ризици обраде, а нарочито ризици од случајног или незаконитог уништења, губитка, измене, неовлашћеног откривања или приступа подацима о личности који су пренесени, похрањени или обрађивани на други начин. Руковалац и обрађивач дужни су да предузму мере у циљу обезбеђивања да свако физичко лице које је овлашћено за приступ подацима о личности од стране руковоаца или обрађивача обрађује ове податке само по налогу руковоаца или ако је на то обавезано законом.

У случајевима када се обрада врши у име руковоаца, обрађивач може бити само оно правно лице или орган који у потпуности гарантује примену одговарајућих

³² Закон о заштити података о личности, члан 41.

³³ Исто, члан 42.

³⁴ Исто, члан 50.

техничких, организационих и кадровских мера, на начин који обезбеђује да се обрада врши у складу са одредбама закона и да се обезбеђује заштита права лица на које се подаци односе. Обрада од стране обрађивача мора бити уређена уговором у писаном облику којим се уређују предмет и трајање обраде, природа и сврха обраде, као и права и обавезе руковоаца. Обрађивач је дужан да после окончања уговорених радњи обраде, а на основу одлуке руковоаца, избрише или врати руковоацу све податке о личности и избрише све копије ових података, осим ако је законом прописана обавеза чувања података. Исто тако, обрађивач је дужан да предочи испуњавања претходно наведених обавеза и пружи све неопходне информације за контролу од стране руковоаца.³⁵

Руковалац и његов представник, ако је одређен, дужан је да води евиденцију о радњама обраде за које је одговоран, а која садржи информације о: имену и контакт подацима руковоаца, заједничких руковоаца, представника руковоаца и лица за заштиту података о личности; сврси обраде; врсти лица на које се подаци односе и врсти података о личности; врсти прималаца којима су подаци о личности откривени или ће бити откривени, укључујући и примаоце у другим државама или међународним организацијама; преносу података о личности у друге државе или међународне организације, укључујући и назив друге државе или међународне организације, као и документе о примени мера заштите ако се подаци преносе; року после чијег истека се бришу одређене врсте података о личности, ако је такав рок одређен; општем опису мера заштите, ако је то могуће. Евиденције се воде у писменом облику, што обухвата и електронски облик, и чувају се трајно.³⁶ Руковалац или обрађивач су дужни да евиденције учине доступним Поверенику, на његов захтев.

Од обавеза руковоаца, Закон прописује и обавезу да о повреди података о личности која може да произведе ризик по права и слободе физичких лица обавести Повереника без непотребног одлагања, а ако је ризик по права и слободе физичких лица висок и лица на која се подаци односе.

Руковалац је дужан да документује сваку повреду података о личности, укључујући и чињенице о повреди, њеним последицама и предузетим мерама за њихово отклањање. Документација мора омогућити Поверенику да утврди да ли је руковалац поступио у складу са одредбама Закона у случају повреде података о личности.

Закон прописује посебне случајеве обраде када се одредбе Закона не примењују. То су:

1. обрада која се врши у сврху новинарског истраживања и објављивања информација у медијима, као и у сврхе научног, уметничког или књижевног изражавања. Тада се не примењују одредбе Закона која се односе на начела обраде, права појединаца, обавезе руковоаца и обрађивача и друге одредбе;
2. на информације од јавног значаја примењује се и Закон о слободном приступу информацијама, тако да информације од јавног значаја које садрже податке о личности могу бити учињене доступним тражиоцу информације од стране органа власти на начин којим се обезбеђује да се право јавности да зна и право на заштиту података о личности могу остварити заједно. Закон прописује да орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја уколико би тиме повредио право

³⁵ Исто, члан 45.

³⁶ Исто, члан 47.

на приватност, углед или које друго право лица на које се тражена информација односи, осим (1) ако је лице на то пристало, (2) ако се ради о личности, појави или догађају од интереса за јавност, а нарочито о носиоцу државне и политичке функције и ако је информација важна с обзиром на функцију коју то лице врши или (3) ако се ради о лицу које је својим понашањем, а нарочито у вези са приватним животом, дало повода за тражење информације;

3. на обраду у области рада и запошљавања примењују се одредбе закона којима се уређују рад и запошљавање и колективни уговори, уз примену одредби овог закона. Ако закон који уређује рад и запошљавање или колективни уговор садржи одредбе о заштити података о личности, морају се прописати и посебне мере заштите достојанства личности, легитимних интереса и основних права лица на које се подаци односе, посебно у односу на транспарентност обраде, размену података о личности унутар мултинационалне компаније, односно групе привредних субјеката, као и систем надзора у радној средини;
4. на обраду јединственог матичног броја грађана примењују се одредбе закона којим се уређује јединствени матични број грађана, односно другог закона, уз примену одредби овог закона које се односе на заштиту права и слобода лица на које се подаци односе;
5. уколико се обрада података врши у сврхе архивирања у јавном интересу, у сврхе научног или историјског истраживања или у статистичке сврхе, не примењују се одредбе Закона које се односе на право приступа. У овим случајевима примењују се одговарајуће мере заштите права и слобода лица на које се подаци односе прописане овим законом. Те мере обезбеђују примену техничких, организационих и кадровских мера, а посебно како би се обезбедило поштовање начела минимизације података. Те мере могу обухватити псеудонимизацију, ако се сврха обраде може остварити употребом те мере;
6. обрада од стране цркве и верских заједница. Ако цркве или верске заједнице примењују свеобухватна правила у погледу заштите физичких лица у односу на обраду, та постојећа правила могу се и даље примењивати под условом да се ускладе са овим законом. Такође, одредбе Закона о инспекцијским и другим овлашћењима Повереника важе и у овим случајевима, осим ако црква и(ли) верска заједница не оснује посебно независно надзорно тело у складу са одредбама Закона;
7. обрада у хуманитарне сврхе од стране органа власти власти може да се обрађује и у циљу прикупљања средстава за хуманитарне сврхе, уз примену одговарајућих мера заштите права и слобода лица на које се подаци односе, а у складу са овим законом. Подаци о личности које обрађује орган власти могу да се обрађују и у циљу прикупљања средстава за хуманитарне сврхе, уз примену одговарајућих мера заштите права и слобода лица на које се подаци односе, а у складу са овим законом. У циљу прикупљања средстава за хуманитарне сврхе подаци о личности које обрађује орган власти не могу се уступати другим лицима.³⁷

³⁷ Исто, члан 88-94.

Примена Закона о заштити података о личности у архивима

Архиви као правна лица, у остварању законских овлашћења и обавеза, јављају се као руковоаци и обрађивачи податка о личности. У архивима се свакако обрађују подаци о запосленим, о трећим лицима у поступку закључивања разноврсних уговора (јавне набавке), посетиоцима, коришћењем видео-надзора, али и поступку обављања „основне“ делатности. Подаци о личностима прикупљају се у поступку стручног надзора над радом регистратура, преузимања архивске грађе, евидентирања захтева странака за издавањем уверења и чињеница садржаних у архивској грађи. Воде се евиденције о корисницима архивске грађе, а могу се и анализирати посетиоци сајта архива. Лични подаци о физичким особама садржани су у архивској грађи која се објављује или на други начин чини доступном.

У погледу примене *Закона о заштити података о личности*, несумњива је обавеза архива да изрази политике приватности у којим ће на недвосмислен и транспарентан начин указати на врсте података које обрађује, правни основ и сврху обраде података, нормативна акта у вези са техничким мерама заштите података о личности, као и испуњавање осталих обавеза које намеће Закон.

У погледу давања података о чињеницама садржаним у архивској грађи, као и коришћење архивске грађе у истраживачке и друге сврхе, примена Закона је можда сложенија. Наиме, коришћење архивске грађе везује се за њену доступност. Доступност архивске грађе значи могућност коришћења у складу са националним законодавством. Важећи *Закон о културним добрима* не садржи одредбе о доступности, опште и посебне рокове доступности, већ само о роковима за предају архивске грађе.³⁸ То је као последицу у пракси архива произвело да коришћење архивске грађе није било ограничено, односно да је било ограничено само ако је предавалац ограничио коришћење, што се ретко дешава када је предавалац правно лице, али и због „техничких“ разлога (у случају несређеног фонда). У архивској теорији и пракси није развијено правило да се коришћење архивске грађе омогућава у складу са другим позитивним прописима, тако да су повреде права приватности могуће. *Законом о културним добрима* архивима је дато овлашћење да издају уверења о чињеницама из архивске грађе, у складу са *Законом о општем управном поступку*. Овде су ризици од повреде права приватности мањи, ако се поштују начела управног поступка. Ризици су могући у случају да се као одговор на захтев странке фотокопирају документа која садрже и податке о другим физичким лицима, поред подносиоца захтева.

Нацрт Закона о архивима и архивској служби садржи одредбе о доступности, као и изузецима.³⁹ По одредбама *Нацрта Закона о архивима и архивској служби* архивска грађе је, по правилу, доступна за коришћење након истека рока од 30 година од дана њеног настанка. Архивска грађа доступна је за коришћење и пре истека овог рока ако то одобри њен стваралац или ималац, ако је потребна државним органима и организацијама за обављање њихове делатности, ако је потребна за утврђивање, остваривање или заштиту права у судском, управном или поступку арбитраже и у научноистраживачке сврхе. За повреду јавних интереса, односно приватности,

³⁸ Службени гласник Републике Србије, бр. 71/94, члан 39.

³⁹ *Нацрт Закона о архивима и архивској служби*, доступно на: <http://www.parlament.gov.rs/akti/zakoni-i-proceduri/zakoni-i-proceduri.46.html> (приступљено 1. новембра 2019)

као и повреду права и интереса лица до које би дошло услед коришћења архивске грађе, одговоран је корисник архивске грађе.⁴⁰

Архивска грађа која садржи податке који се односе на одбрану земље и националну безбедност, као и на привредне и друге интересе Републике Србије, доступна је за коришћење по истеку рока од 50 година од дана настанка, ако посебним прописом није другачије одређено. Доступност и коришћење архивске грађе и доносица лица насталих у раду служби безбедности уређују се посебним законом који уређује њихову доступност и коришћење.⁴¹

Нацрт Закона не утврђује посебне рокове доступности везане за личне податке, мада је првобитан текст (текст радне групе) *Нацрта Закона о архивима и архивској служби* садржавао те одредбе. Одредбама Нацрта Закона прописују се случајеви када се архивска грађа не издаје на коришћење (рецимо у случају ако директор архива процени да би њеним коришћењем могли да буду повређени интереси државе или права грађана). Ближе услове и начин коришћења архивске грађе прописује министар.⁴²

Како је *Нацрт Закона о архивима и архивској служби* у моменту писања овог рада у процедури, није могуће разматрати његову усклађеност са *Законом о заштити података о личности*, односно са другим прописима. Из тог разлога указаћемо на поједине одредбе европског права и препоруке. Међународног архивског савета које могу да одговоре на недоумице у вези са заштитом података о личности у поступку коришћења архивске грађе.

Заштита података о личности у архивској грађи у европским и међународним архивским прописима

Доступност се, по правилу, регулише законом (општи рокови доступности, посебни рокови за посебно осетљиве личне податке, као и изузеци), а поступак коришћења подзаконским актом.⁴³ Европска политика према архивима полази од принципа да је коришћење архивске грађе право. Препорука бр. R13 Одбора министара државама чланицама о европској политици доступности архивске грађе⁴⁴ упућује да је одговорност законодавног тела за доношења општих принципа доступности, а закони који се односе на доступност архивске грађе морају бити усклађени са законима који се односе на сродне области, нарочито са законима о доступности информација државних органа и законима о заштити података.⁴⁵ Законодавство треба да регулише: а) отварање јавних архива без посебних ограничења или б) општи рок доступности, односно уобичајен период затворености архива. Уколико се појави потреба, могу се утврдити изузеци од овог општег правила, који су неопходни у демократском друштву, како би се осигурала заштита: а) значајних државних интереса који заслужују заштиту (као што су државна безбедност, спољна политика или јавни ред); б) појединаца, од објављивања података који се односе на њихов

⁴⁰ Исто, члан 38.

⁴¹ Исто, члан 39.

⁴² Исто, члан 43.

⁴³ *Препоруке Савета Европе* (превела Ранка Рађеновић), Архив I-2, Београд, 2005, 10-19.

⁴⁴ Препоруку је усвојио Одбор министара 13. јула 2000. на 717. седници заменика министара.

⁴⁵ *Препоруке Савета Европе...*, 12.

приватни живот. Сви изузеци у односу на општи рок доступности, без обзира на то да ли се ради о скраћеним или продуженим роковима, морају се утврдити законом.⁴⁶

Кад то није случај, а да би се успоставила равнотежа између права на историјско знање и заштите интереса државе, као и приватности појединца, могуће је увести низ одговарајућих рокова после којих грађа постаје доступна. Рокови су следећи: а) општи рок доступности архивске грађе, који обично не прелази 20 или 30 година, а примењује се аутоматски на документе или групе докумената чије постајање доступним не може штетити интересима државе или појединца; б) дужи рок доступности, који обично није дужи од 50 година, за документе или групе докумената који се односе на спољне послове, одбрану или одржавање јавног реда; в) више рокова доступности (нпр. 10 до 70 година од настанка списка или 100 година до 120 година од рођења појединца на којег се односе) за документе или досијеа који садрже поверљиве правне, пореске, медицинске и друге податке који се тичу појединца.⁴⁷

Препорука упућује да би информативна средства, која су у потпуности доступна, требало да упуте на документа ограничене доступности. Архиви би морали да утврде правила која се тичу доступности докумената који су описани у информативним средствима. Корисник мора унапред да зна која су документа ограничене доступности, како би могао да поднесе специјалну дозволу за превремено коришћење архивске грађе, као и жалбу у случају негативне одлуке, која се кориснику доставља у писменој форми. Уколико архивска грађа није није доступна због заштите значајних државних интереса или појединаца од објављивања података који се односе на њихов приватни живот, може се дати специјална дозвола за коришћење одређених извода или само појединих делова архивске грађе (уз делимично прикривање). Право на издавање посебних дозвола требало би поверити ствараоцу архивске грађе у договору са архивском службом, односно архивској управи, у договору са ствараоцем. Доступност докумената који садрже личне податке о појединцима на које се односе, архивска управа ће одређивати у складу са *Законом о слободном приступу информацијама* и *Законом о заштити података о личности*. Делимична доступност се односи на доступност одређених делова, докумената из предмета, а доступност са делимичним прикривањем значи давање на увид целине тражене грађе, с тим да се одређени подаци прикривају.⁴⁸

Међународни архивски савет усвојио је низ документа која се односе на доступност архивске грађе, почев од Етичког кодекса архивиста из 1996. и *Опште декларације о архивима* из 2010. године, у којим се наглашава доступност архивске грађе као део свакодневне праксе архива. Начела доступности архивске грађе које је изradio Међународни архивски савет 2012. године, усредсређене су на правни оквир који омогућава доступност архивске грађе, разрађујући и случајеве ограничења доступности.⁴⁹ Начела се састоје од десет принципа (начела) доступности архивске грађе и тумачења за свако од њих. Као други принцип доступности наводи се да архиви објављују постојање архивске грађе, укључујући и оно које је недоступно, као и ограничења у доступности. Ограничења доступности морају бити јасно написана како би их јавност разумела и како би се осигурала њихова доследна

⁴⁶ Исто.

⁴⁷ *Препоруке Савета Европе...*, 17.

⁴⁸ *Препоруке Савета Европе*, passim

⁴⁹ International Council on Archives, *Principles of Access to Archives, Načela dostupnosti arhivskog gradiva*, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2016.

примена. Политика доступности је основ за доношење одлуке о доступности. Такву грађу би требало тачно описати уметањем образаца са основним подацима о изузетој грађи или употребом електронских маркера. Установе са архивском грађом старају се да одлуке о ограничењу доступности буду јасне и са наведеним трајањем, да су утемељене на позитивним прописима, да признају право на приватност и поштују права власника приватне архивске грађе. Ограничења намећу прописи, институционална политика, било она архивске установе било њој надређенога тела, или дародавац грађе. Закони и прописи укључују специфично законодавство које се односи на архивску грађу, слободу информисања, законе о заштити приватности, законе којима предмет није грађа, али укључују одредбе повезане с доступношћу или тајношћу и законе који се односе на субјекте из приватног сектора, а који укључују посебне одредбе о доступности или тајности.⁵⁰

Начела доступности архивске грађе праве разлику између општих и посебних ограничења. Обе врсте укључене су у политику доступности која би требало да упозори да ограничења постоје. Општа ограничења односе се на посебну врсту информације, а посебна одређује субјект који предаје архивску грађу и она се односи само на грађу одређеног ствараоца.

Начела упућују да се већ записником о примопредаји могу одредити рокови доступности, односно назначити да ли је грађа предмет националних сигурносних ограничења, законских одредби или судских налога или, пак, садрже информације којима ће доступност можда морати да буде ограничена, као што су информације које се тичу приватности неке особе.⁵¹

Жртвама тешких злочина, према међународном праву, архиви осигуравају доступност архивске грађе која пружа доказ потребан за одбрану њихових људских права или за документовање њиховог кршења, чак иако је та грађа недоступна за јавност.

По *Општој међународној норми за опис архивске грађе*⁵² услови доступности уносе се у информативна средства, у складу са елементом 3.4.1., до нивоа предмета.

За примену *Начела доступности* Међународни архивски савет донео је *Техничке смернице за управљање архивском грађом ограничене доступности*.⁵³ Техничке смернице упућују архивисте да одмах након пријема захтева за коришћењем архивске грађе проверавају да ли је она доступна укључујући законске прописе, судске одлуке и уговоре о поклону. Када се уочи информација којој доступност мора бити ограничена, архивист ће се побринути да се предмет или запис који садржи ту информацију (или део записа) издвоји из јавно доступне грађе, а најпре ће одлучити да ли ће се информација ограничити у целости или делимично.⁵⁴

У зависности од тога да ли се информација ограничава у документима на папиру, електронским или аудиовизуелним записима, предлагају се различите технике.

⁵⁰ *Načela dostupnosti arhivskog gradiva*, passim.

⁵¹ *Истму*, passim.

⁵² *Општи међународни стандард за опис архивске грађе*, Нови Сад, 2006, 29-31.

⁵³ International Council on Archives, *Principles of Access to Archives, Technical Guidance on Managing Archives with Restrictions*, *Načela dostupnosti arhivskog gradiva Tehničke smernice za upravljanje gradivom ograničene dostupnosti*, Hrvatski državni arhiv, Zagreb 2016.

⁵⁴ *Načela dostupnosti arhivskog gradiva. Tehničke smernice za upravljanje gradivom ograničene dostupnosti...*, 17.

За записе на папиру, ако се у предмету налази један документ који подлеже ограничењу доступности, који се мора у целости изузети јер садржи толико информација да би редиговање утицало на смисао и разумевање, он се физички уклања из предмета, а уместо њега умеће образац са подацима о изузетој грађи. Ако се у једном предмету налази више докумената ограничене доступности, образац са подацима о изузетој грађи умеће се на почетак предмета и садржи попис свих предмета који су изузети.

У случају да је део записа доступан, израђује се копија на којој се врши редиговање података ограничене доступности, а затим прави корисничка копија. Методе за редиговање могу бити различите: на копији се изрезују делови који садрже податке ограничене доступности, тако да се на корисничкој копији лако уочавају делови који су недоступни (изрезани); на копији документа се густим мастилом затамњују подаци ограничене доступности, а затим се прави корисничка копија; документи се могу скенирати и електронски редиговати.

Редиговање електронских докумената захтева добро познавање софтвера како би се спречило поништавање редиговања, односно да се редиговани подаци не могу обновити из датотеке која је дата кориснику. Подаци који су редиговани замењују се ознакама које заузимају исти простор и омогућавају кориснику увид у величини уклоњених садржаја. У случају да софтвер не омогућава сигурно брисање, користе се алтернативне методе редиговања на папиру.⁵⁵

На корисничким копијама наводе се разлози ограничене доступности, а о одлукама о доступности води се евиденција.

ЗАКЉУЧАК

Закон о заштити података увео је нове обавезе за архиве као установе културе које у складу са законом врше јавна овлашћења. Поштујући начела обраде података о личности и правни основ за обраду, архиви су обавези да израде низ политика које ће омогућити заштиту података о личности који се обрађују у свакодневном пословању архива. У погледу коришћења архивске грађе, у недостатку усаглашеног архивског законодавства, неопходно је проучити упуства и стандарде Међународног архивског савета. Исте би требало применити у изради политике коришћења архивске грађе у архивима, поготово што исти нуде конкретна решења за поступање са архивском грађом која је делимично или у потпуности, до одређеног рока, недоступна, у складу са законима који регулишу заштиту података о личности, слободан приступ информацијама од јавног значаја, законом о тајности података, као и другим прописима који регулишу ограничавање доступности података и информација, али и захтева предаваоца архивске грађе. У поступку примопредаје, сређивања, обраде архивске грађе и израде информативних средстава неопходно је утврђивати рокове доступности архивске грађе ради поштовања позитивних прописа који прописују заштиту одређених података. Највећи изазов за архивисте је управо то што је неопходно унапред утврдити ограничења доступности архивске грађе до нивоа предмета.

⁵⁵ *Načela dostupnosti arhivskog gradiva. Tehničke smernice za upravljanje gradivom ograničene dostupnosti...*, 17-19.

Milena Popović Subić

Application of the Law of Personal Data Protection

Summary

Law about Data Protection introduced new obligations for archives as institutions of culture, which perform public authority in accordance with the law. Archives have an obligation to develop a set of policies that will enable the protection of personal data processed in the day-to-day operations of the archives, respecting the principles and legal basis of processing of personal data. Regarding the use of the archival material, in the absence of harmonized laws on archives, it is necessary to study the guidance and standards of the International Council on Archives. Archives should apply the same in the making of policy of the use of archival material in archives, especially as they offer specific solutions for dealing with archival materials that are partially or completely unavailable up to a certain deadline, in accordance with the laws governing the protection of personal data, free access to information of public importance, the law on confidentiality of data, as well as other regulations governing the limitation of the availability of data and information, but also the requirements of the persons that handover the archival material. In the process of handing over, arranging, processing archival material and producing of finding aids, it is necessary to set deadlines for the access to archival material for the sake of obeying the positive regulations that prescribe the protection of certain data. The greatest challenge for archivists is exactly what is necessary to determine in advance the restrictions on the availability of archival material - down to the level of the file.